

COALITIEAKKOORD DORPSBELANG EN CDA 2026 - 2030

“Balans op keuzes, krachtig op uitvoering”

Onze gezamenlijke basis

Eemnes is een dorp met een sterk karakter, een hechte gemeenschap en een groene leefomgeving. Die kwaliteiten zijn geen vanzelfsprekendheid. Ze zijn het resultaat van betrokken inwoners, een actief verenigingsleven en een gemeente die dichtbij staat en verantwoordelijkheid neemt waar dat nodig is. De komende jaren staan in het teken van het behouden van wat goed is en het verbeteren van wat beter kan.

De gezamenlijke basis van de coalitie van Dorpsbelang en CDA is het behoud van het dorpse karakter, bouwen voor onze inwoners, een sterke sociale samenhang, praktisch en dichtbij bestuur en zorg en voorzieningen lokaal organiseren.

Wij kiezen voor een realistische koers waarin leefbaarheid, betrokkenheid en toekomstbestendigheid centraal staan. De coalitie zet zich in om zoveel mogelijk ambities te realiseren binnen de beschikbare middelen, maakt bewuste keuzes en prioriteert om de belangrijkste opgaven uitvoerbaar te houden.

Opgaven

De komende jaren staan wij voor opgaven die vragen om duidelijke keuzes. De druk op de woningmarkt, de groei van het sociaal domein, de noodzakelijke investeringen in de openbare ruimte en de opgaven rond duurzaamheid komen samen in een periode waarin de financiële ruimte beperkt is. Dit vraagt om een koers die nuchter, realistisch en gericht is op de lange termijn. Ons kernbesef is: niet alles kan en scherpe keuzes zijn noodzakelijk.

Openbare ruimte, onze leefomgeving

Wij hechten grote waarde aan een verzorgde en veilige leefomgeving. De openbare ruimte blijft een plek waar mensen elkaar ontmoeten en zich thuis voelen. Tegelijkertijd maken wij bewuste keuzes in kwaliteit en tempo van onderhoud en vervanging, zodat dit ook financieel houdbaar blijft.

Bouwen en wonen

Wij investeren in woningen voor onze inwoners, met oog voor starters, gezinnen en ouderen die in Eemnes willen blijven wonen. Groei is nodig en moet passen bij onze schaal en karakter.

Wegen, verkeer en vervoer

In deze bestuursperiode maken we een Toekomstvisie voor de ontsluiting van Eemnes. Gelet op de opgaven ten aanzien van beleidsontwikkeling, woningbouw en infrastructuur vraagt dit om een strategische visie op welke wijze Eemnes duurzaam en toekomstbestendig bereikbaar blijft.

Duurzaamheid, zorgen voor de toekomst

Ook op het gebied van duurzaamheid kiezen wij voor een aanpak die past bij Eemnes. Wij nemen verantwoordelijkheid voor de toekomst, maar doen dat op een manier die betaalbaar is en aansluit bij het draagvlak in het dorp. Rentmeesterschap betekent voor ons dat wij zorgvuldig omgaan met onze leefomgeving, voor huidige en toekomstige generaties.

Sociaal domein, investeren in preventie

In het sociaal domein staat voorop dat inwoners die ondersteuning nodig hebben, daarop kunnen rekenen. Tegelijkertijd vinden wij het belangrijk dat mensen naar vermogen zelf verantwoordelijkheid nemen en dat de kracht van de samenleving wordt benut. Door te investeren in preventie, in de sociale basis en in betrokkenheid van inwoners, houden wij de zorg toegankelijk en beheersbaar.

Duurzaam en gezond financieel beleid

De financiële situatie vraagt om discipline en verantwoordelijkheid. Wij geven geen geld uit dat er niet is en maken keuzes die ook op de lange termijn houdbaar zijn. Dat betekent dat wij prioriteren, faseren en soms ook bewust besluiten om iets niet of later te doen.

Samen verantwoordelijkheid nemen

De coalitie kiest voor een koers van samenwerking, realisme en betrokkenheid. Door gezamenlijk te werken aan de opgaven van vandaag, bouwen we aan een sterk, leefbaar en herkenbaar Eemnes voor morgen.

Realistisch financieel kader

De ambities uit dit akkoord worden uitgevoerd binnen een realistisch financieel kader, waarbij prioritering, fasering en bijsturing gedurende de bestuursperiode noodzakelijk zijn. Als we kijken naar het bestuurlijk financieel beeld dan springen de financiële gevolgen van de volgende thema's het meest in het oog: fasering en prioritering van investeringen, sociaal domein, schaal en tempo woningbouw en kwaliteitsniveau beheer openbare ruimte.

We onderscheiden de volgende zaken als de grootste aandachtspunten: jeugdzorg, ruimtelijke investeringen (infrastructuur, Zuid- en Noordpolder), beheer en vervangingsopgave openbare ruimte, rijksbeleid en gemeentefonds en een beperkt weerstandsvermogen.

Slotbeschouwing

De koers die wij kiezen is er een van balans: tussen zorgen voor elkaar en eigen verantwoordelijkheid, tussen ontwikkelen en behouden en tussen ambitie en realiteit. Dat vraagt om duidelijkheid en soms ook om het maken van lastige keuzes. Maar juist door die keuzes te maken, houden wij Eemnes bestuurbaar en toekomstbestendig.

De financiële kaders vormen een belangrijke randvoorwaarde voor dit akkoord. Door te sturen op een solide en structureel gezonde begroting worden keuzes gemaakt die ook op de langere termijn houdbaar zijn.

Eemnes maken we samen. De keuzes die we in deze bestuursperiode maken, doen we vanuit wat onze inwoners nodig hebben en belangrijk vinden. We luisteren, betrekken en bouwen verder op de kracht van ons dorp. Bestuur is voor ons geen systeem op afstand, maar iets dat dichtbij staat en samen met inwoners vorm krijgt. Zo houden we Eemnes leefbaar, herkenbaar en van ons allemaal.

Programma 1

Besturen en diensten verlenen in een veilig Eemnes

Een bestuur dicht bij de inwoners

Het bestuur van Eemnes is een benaderbare, betrouwbare overheid die samen met inwoners keuzes maakt en uitvoert. Ze staat dicht bij de inwoners, met nadruk op toegankelijkheid, transparantie en betrokkenheid. De inwoners worden actief betrokken bij beleid en besluitvorming, de gemeente communiceert helder en begrijpelijk en werkt vanuit vertrouwen. Wij bieden ruimte waar dat kan en geven grenzen aan waar dat nodig is, zodat verwachtingen helder zijn en besluiten zorgvuldig worden genomen. Ons bestuur is praktisch, zichtbaar en gericht op uitvoering in plaats van papier, we werken transparant en leggen verantwoording af over keuzes en resultaten. De zelfstandigheid van ons Eemnes blijft uitgangspunt, regionale samenwerking wordt geïntensiveerd waar dit bijdraagt aan kwaliteit en efficiëntie.

Waar zetten we op in?

Een duidelijke rolverdeling tussen raad en college

Een goede samenwerking tussen raad en college is essentieel, waarbij de raad stuurt op richting en keuzes en het college stuurt op uitvoering en resultaat.

De raad vervult daarnaast zijn controlerende rol: het college legt actief en transparant verantwoording af over voortgang, kwaliteit en doelbereik. Zo werken we samen aan een effectief en betrouwbaar lokaal bestuur.

Een realistische en betrouwbare overheid

Wij willen dichtbij inwoners staan en betrokken zijn, maar we kunnen niet alles oplossen. Daarom maken we duidelijke keuzes en stellen we prioriteiten, zijn we open over wat wel en niet kan en sturen we op resultaat in plaats van alleen op plannen.

Van participatie naar eigenaarschap

Wij faciliteren en ondersteunen initiatieven uit de samenleving, zonder alles zelf te willen organiseren. We benutten bestaande instrumenten zoals het burgerpanel en inwonersavonden, en zetten waar passend ook nieuwe vormen in, zoals thematische bijeenkomsten of burgerberaden. Daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor inwoners die minder vanzelfsprekend meedoen.

Samenredzaamheid en sociale samenhang

De kracht van Eemnes ligt in de gemeenschap. Verenigingen, vrijwilligers en netwerken spelen een cruciale rol in het versterken van saamhorigheid en het ondersteunen van inwoners. We zetten in op samenredzaamheid: inwoners, organisaties en gemeente werken samen aan oplossingen, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid.

Communicatie en betrokkenheid

Goede communicatie is een randvoorwaarde voor vertrouwen en betrokkenheid. We blijven investeren in De Rotonde als lokaal communicatiemiddel, we versterken digitale communicatie (nieuwsbrieven), we communiceren in begrijpelijke taal en koppelen actief terug wat met inbreng is gedaan. We installeren een raadscommissie, die als opdracht heeft om zichtbaarheid en

toegankelijkheid van de raad en de raadsleden te vergroten. We hebben eveneens oog voor het actiever besturen door de raad zelf en meer initiatief te nemen door bijvoorbeeld met een eigen agenda te komen. Binnen de griffie komt meer aandacht voor communicatie/media. Dit combineren we met de inzet die nu voor het college wordt gedaan. Dit vraagt geen formatie en financiële middelen.

Digitalisering en de gemeentelijke organisatie

Digitalisering verandert de manier waarop onze gemeente werkt en communiceert.

We verbeteren de digitale dienstverlening, met behoud van persoonlijk contact en bieden ondersteuning waar nodig, we zetten in op digitale veiligheid en bewustwording en investeren in digitale vaardigheden binnen de organisatie. Digitalisering draagt bij aan toegankelijkheid en kwaliteit van dienstverlening, de menselijke maat staat voorop: contact is waar mogelijk persoonlijk en dichtbij.

Inzichtelijkheid, transparantie en voortgang

We streven ernaar om in dit coalitieakkoord, per programma en overall, meetbaar te maken volgens het SMART-principe (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden), wat de transparantie, voortgang en realisatie gedurende deze raadsperiode ten goede zal komen.

Slotbeschouwing bestuur

Eemnes blijft een gemeente waar de lijnen kort zijn en waar inwoners betrokken zijn. Dat is een kracht die we willen behouden en versterken. Tegelijkertijd vraagt de toekomst om een overheid die realistisch is, keuzes maakt en samenwerkt met de gemeenschap. Een overheid die duidelijk is over wat kan, doet wat zij belooft en ruimte geeft aan inwoners en initiatieven.

Door in te zetten op een sterke democratie, een betrouwbare overheid en een actieve samenleving, bouwen we aan een gemeente waarin iedereen kan meedoen en waarin besluiten niet alleen worden genomen, maar ook worden gedragen en uitgevoerd.

Openbare orde en veiligheid

Algemeen beeld

Eemnes is een veilig dorp, maar veiligheid is geen vanzelfsprekendheid meer. Ontwikkelingen op lokaal, regionaal en internationaal niveau hebben steeds directer invloed op onze leefomgeving. Veiligheid speelt zich niet meer alleen af op straat, maar ook digitaal en in netwerken, criminaliteit ontwikkelt zich sneller en slimmer, jongeren en kwetsbare groepen staan onder druk, maatschappelijke spanningen en polarisatie nemen toe en grote maatschappelijke en mondiale ontwikkelingen werken lokaal door. Veiligheid is steeds meer verbonden met zorg, onderwijs en sociaal beleid, het raakt direct de openbare orde en het vertrouwen in de overheid. Dit vraagt om een lokale politiek die flexibel, digitaal vaardig en samenwerkend is.

Deze ontwikkelingen maken duidelijk dat veiligheid een integraal en dynamisch vraagstuk is dat vraagt om samenwerking, flexibiliteit en voortdurende aandacht. We blijven investeren in een veilige leefomgeving, waarbij we inspelen op nieuwe risico's, zonder het sterke lokale fundament uit het oog te verliezen.

Waar zetten we op in?

De geschetste ontwikkelingen vragen ook in Eemnes om duidelijke keuzes. Veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, ondernemers en gemeente. In ons dorp is de betrokkenheid van inwoners van grote waarde. We ondersteunen daarom buurtpreventie, stimuleren het melden van signalen en versterken de samenwerking tussen inwoners, wijkagent en gemeente.

Veiligheidsvraagstukken hebben vaak een sociale achtergrond. Door vroegsignalering en een toegankelijke, nabij georganiseerde ondersteuning voorkomen we dat problemen escaleren.

We kiezen voor (sociale) veiligheid dichtbij en zichtbaar in het dorp

In een kleine gemeente gaat veiligheid over het veilig over straat kunnen, geen overlast in de buurt en elkaar kennen en aanspreken. Wij kiezen bewust voor zichtbaar handelen in de buurt, korte lijnen tussen inwoners, gemeente en politie en directe aanpak van overlast en kleine ergernissen. We brengen onveilige situaties in kaart en ontwikkelen waar nodig beleid en bepalen of de openbare ruimte anders ingericht moet worden.

Gebiedsgericht toezicht en handhaving voor de Wakkerendijk en Meentweg

In deze bestuursperiode geven we extra aandacht aan gebiedsgericht toezicht en handhaving op de Wakkerendijk en Meentweg. Dit zijn gebieden met specifieke ruimtelijke, verkeerskundige en leefbaarheidsopgaven. We zetten in op zichtbare aanwezigheid, snelle signalering, duidelijke communicatie en gerichte handhaving waar dat nodig is. Door nauw samen te werken met inwoners, BOA's, politie en betrokken organisaties zorgen we voor een veilige, leefbare en toekomstbestendige omgeving.

Brandweer & Veiligheid

De brandweer is van grote waarde voor de veiligheid en leefbaarheid van Eemnes. Wij zetten ons in voor het behoud van de lokale brandweerpost, met een sterke basis van vrijwilligers die hun werk kunnen blijven doen onder goede voorwaarden.

We hechten aan een toekomstbestendige en paraat inzet van de brandweer. Daarom willen we de huidige capaciteit behouden, inclusief de tweede tankautospuiter (2e TAS), zodat Eemnes adequaat kan blijven reageren op incidenten en regionale inzetvragen.

We werken samen met de Veiligheidsregio aan een organisatie die vrijwilligers ondersteunt, opleidt en waardeert, en die past bij de schaal en risico's van ons dorp.

We investeren in preventie en de kracht van de gemeenschap

Steeds vaker hebben veiligheidsvraagstukken een sociale of zorgcomponent. Eemnes is een dorp waar mensen naar elkaar omzien. Dat is onze eerste verdedigingslinie tegen onveiligheid. Daarom versterken we vroegsignalering, investeren we in verenigingen, scholen en ontmoeting en ondersteunen we buurtinitiatieven en preventieteams. We verbeteren de samenwerking tussen zorg, gemeente en politie en we pakken situaties integraal aan rondom verward gedrag, huiselijk geweld en kwetsbare inwoners integraal aan.

Jongeren verdienen vertrouwen, maar ook duidelijke grenzen

Jongeren groeien op in een wereld waarin online en offline risico's samenkomen. We zien dat verleidingen toenemen. Daarom kiezen wij voor een dubbele lijn en bieden we kansen (sport, ontmoeting) en treden we duidelijk op bij overlast en grensoverschrijdend gedrag door samen te werken met BOA's en straatcoaches. Daarnaast zien wij mogelijkheden om Impuls onder te brengen bij het Huis van Eemnes.

We trekken een duidelijke grens bij criminaliteit en ondermijning

We maken van de aanpak van ondermijning een duidelijke prioriteit en we zetten in op integriteitsbeoordeling (Wet Bibob), signalering, samenwerking met politie en RIEC (informatie- en expertisecentrum tbv ondermijnende criminaliteit) en grijpen in waar criminaliteit zich probeert te nestelen. We voeren gebiedsgerichte controles uit.

We maken inwoners weerbaar tegen digitale en nieuwe vormen van criminaliteit

Digitale criminaliteit groeit snel, maar vraagt in een gemeente als Eemnes om een gerichte en nuchtere aanpak. We zetten we in op voorlichting en bewustwording met extra aandacht voor ouderen (fraude) en jongeren (online gedrag).

We maken scherpe keuzes: doen wat nodig is, niet meer dan dat

In Eemnes kiezen we bewust: geen onnodige uitbreiding van regels, we zijn terughoudend met zware middelen zoals cameratoezicht en hebben focus op maatregelen die echt werken in een dorp.

Slotbeschouwing openbare orde en veiligheid

Eemnes is een veilig dorp en dat willen we zo houden. Ontwikkelingen op regionaal, landelijk en internationaal niveau werken steeds directer door in onze lokale samenleving. Voor Eemnes betekent dit dat we alert moeten zijn op nieuwe risico's, zonder het karakter van ons dorp uit het oog te verliezen. Juist onze kleinschaligheid, betrokkenheid en korte lijnen zijn een kracht. Veiligheid begint hier met omzien naar elkaar, aanspreekbaarheid en een sterke gemeenschap. Daarom kiezen wij voor een aanpak die past bij Eemnes: dichtbij, zichtbaar en gericht op wat hier speelt.

Met deze aanpak bouwen we voort op wat Eemnes sterk maakt: een betrokken gemeenschap, korte lijnen en een bestuur dat dichtbij staat. De coalitie versterkt de aanpak van veiligheid met een combinatie van zichtbare handhaving en preventie. Daarbij ligt de nadruk op integrale samenwerking tussen zorg, veiligheid en partners in de regio. Zo zorgen we ervoor dat Eemnes ook de komende jaren een veilige, leefbare en herkenbare gemeenschap blijft.

Programma 2

Buitenruimte onderhouden in Eemnes

Behouden wat waardevol is, kiezen wat haalbaar is

De kwaliteit van de openbare ruimte is een van de meest zichtbare en voelbare aspecten van het dagelijks leven in Eemnes. Het bepaalt hoe inwoners hun dorp ervaren: veilig, groen, verzorgd en herkenbaar. Tegelijkertijd is juist deze kwaliteit niet vanzelfsprekend.

De komende jaren staat Eemnes voor een omvangrijke opgave. Een groot deel van de openbare ruimte bereikt het einde van de levensduur, terwijl de eisen toenemen en de financiële middelen onder druk staan. Daarmee verschuift de opgave van vanzelfsprekend onderhoud naar het maken van bewuste keuzes.

De coalitie kiest ervoor deze realiteit onder ogen te zien. Dat betekent dat we niet langer overal dezelfde kwaliteit kunnen bieden en niet alles tegelijk kunnen vernieuwen. In plaats daarvan zetten we in op een gefaseerde en integrale aanpak, waarbij veiligheid, functionaliteit en toekomstbestendigheid voorop staan. Door werkzaamheden te combineren, prioriteiten te stellen en slim te plannen, blijft het mogelijk om te investeren in een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving, om de leefomgeving op peil te houden en waar nodig te verbeteren. Tegelijkertijd vraagt dit om acceptatie dat verschillen in kwaliteit zichtbaar zullen zijn en dat niet iedere wens direct kan worden gerealiseerd.

Wij kiezen voor een gefaseerde en financieel verantwoorde aanpak van de openbare ruimte, waarbij kwaliteit, veiligheid en toekomstbestendigheid worden geborgd binnen realistische kaders.

Ons natuurlijk kapitaal

De leefomgeving als fundament van kwaliteit van leven

De leefomgeving is een van de belangrijkste kwaliteiten van ons dorp. Het groene karakter, de overzichtelijke schaal en de samenhang tussen wonen, landschap en openbare ruimte maken Eemnes tot een aantrekkelijke plek om te wonen en te leven. De openbare ruimte speelt daarin een centrale rol. Straten, groenvoorzieningen, openbaar groen, speelplekken en infrastructuur bepalen in sterke mate de ervaren leefbaarheid, veiligheid en identiteit van het dorp en dragen bij aan een gezonde leefomgeving voor jong en oud. Het is essentieel om het bestaande openbaar groen te behouden en waar mogelijk zelfs uit te breiden. Zo blijft Eemnes een prettige plek om te wonen, nu en in de toekomst.

Van aanleg naar instandhouding: een veranderende opgave

Een groot deel van de openbare ruimte in Eemnes is aangelegd in de jaren '70 en '80 en bereikt nu het einde van de technische levensduur. Dit leidt tot een groeiende behoefte aan groot onderhoud, vervanging van verharding en groen en aanpassing aan hedendaagse eisen.

Deze ontwikkeling markeert een overgang van uitbreiding en groei naar beheer, onderhoud en vervanging van bestaande kwaliteit.

De eisen aan de openbare ruimte zijn de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. Naast traditionele functies (bereikbaarheid en veiligheid) spelen nu ook klimaatadaptatie (waterberging), biodiversiteit en vergroening, duurzaamheid en materiaalgebruik en sociale functies (ontmoeting).

Dit betekent dat de openbare ruimte niet langer eendimensionaal wordt ingericht, maar onderdeel is van een integrale gebiedsopgave.

Daarnaast zien we dat de beschikbare ruimte beperkt is en de druk erop toeneemt. De openbare ruimte moet ruimte bieden aan allerlei zaken; verkeer en parkeren, groen en water, spelen en ontmoeten, kabels en leidingen en klimaatmaatregelen. Deze functies concurreren met elkaar, waardoor keuzes onvermijdelijk zijn. De inrichting van de openbare ruimte wordt daarmee ook steeds meer een maatschappelijke afweging; wat doen we waar en waarom is het nodig?

Balans tussen kwaliteit en betaalbaarheid

Het gewenste kwaliteitsniveau van de openbare ruimte staat onder druk door stijgende kosten door o.a. materiaal- en uitvoeringskosten, het onderhoud wordt duurder en de vervangingsopgave groeit. Tegelijkertijd zijn de financiële middelen beperkt en leidt dit tot de fundamentele vraag: 'welk kwaliteitsniveau is wenselijk én financieel haalbaar?' Dit vraagt niet zozeer om technische afwegingen maar met name om strategische keuzes waarbij de volgende overwegingen van belang zijn: niet overal hetzelfde kwaliteitsniveau, bewuste keuzes per gebied, fasering van onderhoud, combineren van werkzaamheden ("werk-met-werk"), levensduurverlenging vs. volledige vervanging en afstemming met andere projecten (woningbouw, infra).

Goed beheer voorkomt hogere kosten in de toekomst, maar vraagt om tijdige investeringen. De openbare ruimte is sterk verbonden met opgaven zoals woningbouw (nieuwe wijken, inbreiding), mobiliteit (verkeersveiligheid, bereikbaarheid), sociaal domein (ontmoeting, inclusiviteit) en duurzaamheid (energietransitie, klimaat). Dit vraagt dan ook om een integrale benadering.

Rol van de gemeente

De gemeente heeft een centrale rol in het beheer en de ontwikkeling van de openbare ruimte. Daarbij wordt ook de samenwerking met inwoners belangrijker, bijvoorbeeld bij wijkgerichte aanpakken, participatie bij herinrichting en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor leefbaarheid. De centrale opgave voor Eemnes is het behouden en versterken van een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving, binnen een groeiende onderhouds- en vervangingsopgave en een financieel begrensde context.

Wij maken keuzes in kwaliteitsniveau, planning en fasering en een integrale aanpak van projecten. De komende jaren worden bepaald door een grote vervangingsopgave (Noordbuurt), stijgende kosten en beperkte financiële ruimte. De openbare ruimte wordt daarmee een van de grootste financiële en politieke dossiers van deze bestuursperiode.

Waar zetten we op in?

Integrale wijkaanpak

We gaan verder met gefaseerde wijkschouwen in de Noordbuurt en het combineren van onderhoud, klimaatadaptatie en vergroening waarbij we werken volgens het principe "werk-met-werk". Het resultaat is een efficiënter en toekomstbestendig beheer.

Duidelijke keuze in kwaliteitsniveau

We stellen een realistisch kwaliteitsniveau vast en kiezen voor differentiatie. Hierdoor blijven de kosten beheersbaar.

Faseren van onderhoud en vervanging

We maken een meerjarenplanning per wijk en object en spreiden grote investeringen. We prioriteren op basis van veiligheid, technische staat en gebruik waardoor er stabiele financiële lasten ontstaan. We gaan realistisch om met het onderhoudsniveau en accepteren dat niet alles direct vervangen wordt, onderhoud soms wordt uitgesteld (binnen grenzen). We zetten in op een betere voorbereiding en ramingen, meer tijd voor ontwerp en kostenramingen en faseren van projecten. De coalitie verwacht hiermee minder financiële tegenvallers en meer financiële ruimte te krijgen.

Koppelen van opgaven

In de openbare ruimte combineren we zoveel als mogelijk de opgaven met betrekking tot riolering, wegen, groen en klimaatmaatregelen en stemmen deze af met woningbouwprojecten. Ook initiatieven van externe partijen horen hierbij. We denken aan meer groen en waterberging en minder verharding waar mogelijk. Het resultaat is lagere kosten, minder overlast en een toekomstbestendige openbare ruimte.

Financiële inzet

In de openbare ruimte zijn investeringen nodig, die een structurele druk op de begroting geven: oplopende kapitaallasten, hogere onderhoudskosten en toenemende vervangingsinvesteringen. Het betreft de volgende beleids- en beheerdossiers: wijkschouwen Noordbuurt, civiele kunstwerken, openbare verlichting en polderwegen en onderhoud.

De coalitie kiest voor een realistisch scenario: kwaliteit op B-niveau, faseren in tijd zodat een beperkte lastenstijging ontstaat. We gaan sowieso uit van een structurele stijging van lasten, een toenemende investeringsdruk en meer afhankelijkheid van leningen. Als we niets doen dan is er sprake van verslechtering van kwaliteit, hogere kosten op termijn en een grotere investeringspiek later.

Wegen, verkeer en vervoer

We willen een veilige en toekomstbestendige mobiliteit. We zetten in op verbetering van verkeersveiligheid en infrastructuur, een goede bereikbaarheid binnen en buiten het dorp. Goede bereikbaarheid is essentieel voor inwoners en ondernemers. We investeren in verkeersveiligheid in wijken en rondom scholen. Fiets- en wandelverbindingen worden verbeterd en uitgebreid met aandacht voor doorfietsroutes. Openbaar vervoer en regionale bereikbaarheid krijgen aandacht. In deze bestuursperiode willen we de nieuwe kruising Laarderweg-Braadkamp-Noordersingel veiliger maken en verbeteren, dit in samenspraak met de upgrade van de Minnehof en Braadkamp. We stellen een Toekomstvisie Ontsluiting Eemnes 2040 op; wat is de behoefte van Eemnes in relatie tot de woningbehoefte en sociale voorzieningen, hoe leid je verkeersstromen (rotonde, aansluitingen etcetera). Deze Toekomstvisie is de paraplu voor een nieuw GVVP waar de kruising Eikenlaan en de ontsluiting van de Zuidpolder onder meer deel van uit maakt.

Nieuwe ontwikkelingen gaan gepaard met passende infrastructuur. We zetten daarbij in op een veilige en toekomstbestendige mobiliteit voor iedereen.

De coalitie investeert in gebiedsontsluitingswegen. Wegen die dit kenmerk niet hebben, bijvoorbeeld die enkel door agrarisch verkeer worden gebruikt, zoals in de polder, kunnen in principe worden afgewaardeerd. De Geerenweg is als polderweg het meest urgent omdat deze als eerste een kwaliteitsimpuls behoeft.

De knelpunten in de inrichting van de Noordersingel, inclusief de doorsteek voor de landbouw vanaf de Stachouwerweg, worden in deze periode aangepakt en opgelost, zodat de verkeersveiligheid, doorstroming en bereikbaarheid voor landbouw -en vrachtverkeer structureel verbeteren.

We onderzoeken of en welke mogelijkheden het flexibel openbaar vervoer zoals in de provincie Zeeland wordt ingezet, Eemnes kan bieden. We lobbyen actief voor nieuwe busverbindingen naar Amersfoort en Almere bij de provincies Utrecht en Noord-Holland. Waarbij wij de samenwerking zoeken met Laren, Baarn en Blaricum om gezamenlijk te lobbyen richting beide provincies.

Slotbeschouwing

De openbare ruimte wordt steeds meer een resultaat van bestuurlijke afwegingen: tussen kwaliteit en betaalbaarheid, tussen snelheid en zorgvuldigheid, en tussen ambitie en realiteit.

De inzet van de coalitie is helder. Wij blijven investeren in een leefomgeving die veilig, groen en toekomstbestendig is, maar doen dat binnen financiële kaders die verantwoord zijn. Door nu duidelijke keuzes te maken, voorkomen we dat de opgave in de toekomst groter en minder beheersbaar wordt.

Zo bouwen we stap voor stap aan een openbare ruimte die overal zorgvuldig maar niet overal perfect is en met oog voor de toekomst.

De komende jaren verschuift de nadruk naar beheer en integrale afweging en bewuste keuze. Door gericht te sturen op kwaliteit, samenhang en betaalbaarheid blijft het mogelijk om de leefomgeving van Eemnes aantrekkelijk, functioneel en toekomstbestendig te houden.

Programma 3

Duurzaam en prettig wonen in Eemnes

Wonen

Wonen is een basisvoorwaarde voor leefbaarheid en een goed functionerende samenleving. De druk op de woningmarkt is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Ook in Eemnes is de beschikbaarheid van passende en betaalbare woningen beperkt, terwijl de vraag groeit. Dit vraagt om een gerichte en evenwichtige inzet van de gemeente.

We zien in Eemnes dat er behoefte is aan betaalbare woningen voor starters, gezinnen en ouderen. Woningbouw moet aansluiten bij de lokale behoefte en het moet de doorstroming bevorderen. Woningbouw vindt plaats met respect voor het dorps karakter en de schaal van Eemnes. De coalitie kiest voor een combinatie van inbreiding en gerichte uitbreiding, waarbij per locatie een integrale afweging wordt gemaakt tussen woningbouw, groen, leefbaarheid, bereikbaarheid en voorzieningen.

In deze bestuursperiode realiseren we woningen voor starters, gezinnen en ouderen. Nieuwbouw sluit aan bij de behoefte van eigen inwoners, we stimuleren doorstroming op de woningmarkt en we ontwikkelen woonvormen waarin wonen en zorg gecombineerd worden.

Eemnes groeit en de huishoudens veranderen steeds vaker van tweepersoons- naar eenpersoonshuishoudens. Dit betekent dat de vraag niet alleen groter wordt, maar ook diverser. We zien dat starters moeilijk toegang vinden tot de woningmarkt, gezinnen willen graag doorstromen, ouderen zoeken passende huisvesting, gelijkvloers en vaak met zorg nabij. De doorstroming stagneert, waardoor de hele woningmarkt vastloopt.

De ruimte in en rond Eemnes is beperkt. Nieuwe woningen concurreren met groen en landschap, infrastructuur, voorzieningen en klimaat- en duurzaamheidsopgaven. Dit betekent dat woningbouw niet los kan worden gezien van andere ruimtelijke belangen. Het vraagt om een integrale benadering, waarbij woningbouw onderdeel is van bredere gebiedsontwikkeling.

Doorstroming als sleutel

Een goed functionerende woningmarkt vraagt om beweging. We erkennen dat doorstroming cruciaal is: van sociale huur naar middenhuur of koop, van gezinswoning naar levensloopbestendige woning en van starters- naar vervolgwoningen. Zonder doorstroming ontstaat stagnatie in de hele keten. Woningbouw moet daarom gericht zijn op het versterken van de doorstroming.

Rol van de gemeente

De rol van de gemeente verandert naar meer regisseren en sturen en samenwerken met ontwikkelaars, corporaties en regio. De gemeente stelt kaders, bewaakt kwaliteit en zorgt voor balans tussen publieke en private belangen.

Wijkindeling

Eemnes groeit en verandert, en de eenvoudige indeling in Noord- en Zuidbuurt sluit niet meer aan bij de werkelijkheid. Daarom werken we de komende periode aan een nieuwe, duidelijke en herkenbare wijkindeling. Hiermee versterken we de identiteit van buurten, vergroten we betrokkenheid van inwoners en kunnen we gericht werken aan leefbaarheid, voorzieningen en samenhang.

Waar zetten we op in?

De woningopgave in Eemnes is veelomvattend. Het vraagt om een koers waarin groei mogelijk wordt gemaakt, betaalbaarheid wordt bevorderd en het karakter van de gemeente behouden blijft.

Dit betekent dat de centrale opgave voor woningbouw voor de komende jaren is: het realiseren van voldoende en passende woningen, met behoud van leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit, binnen een financieel en ruimtelijk begrensde context.

Bouwen voor onze inwoners

De woonvisie van Eemnes gaat uit van bouwen naar lokale behoefte. Dat betekent dat woningbouw is gericht op starters uit ons dorp, jonge gezinnen en ouderen die willen doorstromen binnen Eemnes. We geven prioriteit aan lokale woningzoekenden en we sturen op toewijzing voor Eemnessers waarbij we streven naar een percentage van 80% toewijzing aan eigen inwoners.

Betaalbaarheid is leidend, niet aanvullend

De woonvisie legt nadruk op betaalbare woningen. Gezien de marktdruk is dit geen vanzelfsprekendheid. Onze inzet is om minimaal 2/3 betaalbaar segment bij nieuwbouw (sociaal + midden) te realiseren, we maken duidelijke afspraken met ontwikkelaars en hebben een actieve rol richting woningcorporatie de Alliantie via de prestatieafspraken.

Deze periode willen wij ons inzetten om kleine betaalbare (loft)woningen te realiseren in de prijsklasse tot 250.000.

Daarnaast willen we de starterslening verhogen van € 50.000 naar € 80.000.

Uitbreiding en benoemde inbreiding

De coalitie gaat voortvarend aan de slag met de uitbreiding van de Zuidpolder, zodat we de woningbouwopgave in Eemnes daadwerkelijk kunnen realiseren. Daarbij is de WOKT-subsidie van €3,5 miljoen leidend voor het bouwtempo, zodat we bouwen in een tempo dat ruimtelijk en maatschappelijk verantwoord is.

Daarnaast zetten we in op gebiedsontwikkeling van de Noordpolder, waarbij we deze periode een Masterplan maken voor dit gebied, opgedeeld in 3 fases. We geven in deze bestuursperiode prioriteit aan het uitwerken van plannen (fase 1 en 2) voor de realisatie van tenminste 50 flexwoningen, het verplaatsen van de school en kinderopvang aan de Aartseveen en een woon-zorgcomplex. Deze onderdelen willen we in deze bestuursperiode realiseren. Fase 3 betreft de verdere woningbouw, wat na realisatie van Zuidpolder aan bod zal komen.

We gaan uit van de locatie van het woon-zorgcomplex in Noord, tenzij het elders sneller gerealiseerd kan worden. Indien de locatie elders plaatsvindt, wordt de vrijgekomen ruimte voor woningbouw ontwikkeld.

We verwachten in deze bestuursperiode, na vaststelling van de Nota van Randvoorwaarden, Tuincentrum De Bruin te ontwikkelen tot een locatie waar woningen en bedrijven hand in hand gaan. Waarbij wij in Eemnes geen plaats zien voor grote fastfoodketens en bijvoorbeeld een AZC.

Inbreiding beschouwen we als efficiënt ruimtegebruik en maken we mogelijk. Een open en groen karakter is randvoorwaardelijk.

Nieuwe woningen vragen om meer dan alleen huizen. Woningbouw vraagt ook om investeringen in wegen, ontsluiting, bereikbaarheid en voorzieningen. We zijn dan ook voornemens om een Toekomstplan op te stellen zodat Eemnes ook in de toekomst goed bereikbaar blijft. Een strategisch plan dat zich richt op de ontsluiting van Eemnes.

Prioritaire bouwlocaties

We kiezen voor voorspelbare groei en beheersbare investeringen. We stellen een realistische woningbouwplanning per locatie vast, we benoemen een aantal prioritaire bouwlocaties. Dit zijn Uitbreiding Zuidpolder, Plan Noordpolder, Tuincentrum De Bruin, locatie Torenzicht en Ocriet. Nieuwe woningbouw realiseren we met een passende ontsluiting en verkeersoplossingen. We maken in deze bestuursperiode een keuze over de Zuidpolder-ontsluiting. We kiezen voor een variant én de financiering ervan. De kosten voor infrastructuur nemen we mee in de besluitvorming.

Financiële borging van woningbouw

We faseren projecten op basis van een heldere financiële onderbouwing en gaan actief op zoek naar subsidies, cofinanciering en regionale samenwerking. We zetten dan ook in op financieel beheersbare woningbouw, waarbij projecten via grondexploitatie worden gerealiseerd en aanvullende investeringen gefaseerd en prioritair worden uitgevoerd. Per project wordt gestuurd op haalbaarheid, waarbij investeringen in infrastructuur en leefomgeving worden meegewogen. Ontwikkelingen worden gefaseerd uitgevoerd en afgestemd op de beschikbare financiële ruimte.

Slotbeschouwing wonen

De opgave waar Eemnes voor staat is helder, maar niet eenvoudig. De druk op de woningmarkt vraagt om actie, terwijl de financiële realiteit juist vraagt om terughoudendheid en scherpe keuzes. In die spanning ligt de kern van de bestuurlijke opdracht voor de komende jaren.

Wonen is niet een op zichzelf staande opgave. Iedere nieuwe woning brengt investeringen met zich mee in infrastructuur, openbare ruimte en voorzieningen. We kiezen ervoor om woningbouw gericht en gefaseerd te ontwikkelen, met nadruk op de lokale behoefte en met oog voor de schaal en kwaliteit van het dorp.

De financiële kaders vormen geen beperking van ambitie, maar een noodzakelijke voorwaarde voor uitvoerbaarheid. Door zorgvuldig te prioriteren, te faseren en integraal af te wegen, blijft het mogelijk om te investeren in de toekomst zonder de financiële stabiliteit uit het oog te verliezen.

De inzet van de coalitie is daarmee helder: bouwen aan voldoende en passende woningen voor onze inwoners, binnen een financieel verantwoord kader en met behoud van de kwaliteit van de leefomgeving. Dat is geen eenvoudige koers, maar wel een koers die recht doet aan de schaal van Eemnes, de verwachtingen van haar inwoners en de verantwoordelijkheid voor een gezonde financiële toekomst.

Economische Zaken

De coalitie ondersteunt economische ontwikkeling die bijdraagt aan werkgelegenheid en voorzieningen, binnen ruimtelijke en leefbaarheidskaders. We vinden dat een vitale lokale economie bijdraagt aan leefbaarheid en werkgelegenheid. In dat kader zetten we in op ondersteuning van lokale ondernemers, familiebedrijven en MKB, door het inrichten van één gemeentelijk aanspreekpunt, eventueel samen met Blaricum en Laren.

We geven ruimte voor kleinschalige bedrijvigheid en lokale initiatieven en behouden voorzieningen zoals winkels en ontmoetingsplekken. Bedrijven moeten de ruimte krijgen om te kunnen ondernemen. Er dient een goed vestigingsklimaat te zijn voor ondernemers want dat is ook goed voor uitbreiding van de werkgelegenheid. We bieden agrarische ondernemers ruimte voor ondernemerschap. We onderzoeken de mogelijkheden voor het verruimen van nevenactiviteiten waarbij dit niet tot grote verkeersaantrekkende bewegingen mag leiden.

Ook kijken we naar de mogelijkheden voor lokale ondernemers om deel te nemen aan aanbestedingen. Samen met ondernemers zetten we in op inclusief werkgeverschap. We stimuleren en ondersteunen initiatieven die inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt lokaal en duurzaam naar werk begeleiden. Zo versterken we zowel de lokale economie als de sociale samenhang.

We bieden daarmee mogelijkheden voor ondernemerschap, met als randvoorwaarde dat ontwikkelingen passen bij de schaal en leefbaarheid van het dorp.

Duurzaamheid

Duurzaamheid en energie vormen geen afzonderlijk beleidsterrein meer, maar raken alle aspecten van het gemeentelijk handelen. De opgaven rond klimaatverandering, energietransitie en grondstoffengebruik zijn structureel van aard en vragen om een langjarige, consistente aanpak. De coalitie kiest voor duurzaamheid in samenhang met ruimtelijke keuzes, waarbij maatregelen haalbaar en betaalbaar blijven, investeringen gefaseerd plaatsvinden en prioriteit wordt gegeven aan projecten met lokaal draagvlak. We kiezen voor duurzame ontwikkeling met draagvlak, waarbij lokale oplossingen de voorkeur hebben boven grootschalige ingrepen in het landschap.

Wij zetten in op een haalbare en betaalbare energietransitie, met prioriteit voor energiebesparing en verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, waarbij maatregelen worden gekoppeld aan bestaande investeringen en uitgevoerd binnen financiële kaders.

Schaarste en ruimtelijke impact

Duurzaamheid en energie vragen ruimte. Denk aan energieopwekking, netinfrastructuur en vergroening en waterberging. In ons dorp, met beperkte ruimte en een waardevol landschap, leidt dit tot spanningen. Keuzes zijn dus nodig tussen landschap en energie, wonen en duurzaamheid en korte termijn en lange termijn.

Waar zetten we op in?

Wij zijn regisseur, we faciliteren en stimuleren, maar nemen niet alles zelf over. We werken samen met inwoners, woningcorporatie en bedrijven. We kiezen voor een haalbare en betaalbare energietransitie, met prioriteit voor energiebesparing en maatregelen met direct effect voor inwoners, binnen de schaal en mogelijkheden van Eemnes. We zetten in op realistische ambities, betaalbaarheid voor inwoners, lokale oplossingen en koppeling met bestaande projecten. We kiezen niet voor grootschalige, niet-passende energieprojecten, onbetaalbare maatregelen, ambities zonder dekking en tempo zonder draagvlak.

Energiebesparing

We stimuleren de isolatie van woningen (met nadruk op bestaande bouw), we zetten in op energiecoaches en advies voor inwoners en hebben een gerichte aanpak van energiearmoede. We continueren het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen en zetten in op energiebesparing.

Verduurzaming bestaande woningvoorraad

Onze grootste opgave ligt niet bij nieuwbouw maar bij bestaande woningen. We werken samen met woningcorporatie de Alliantie, we geven een extra impuls aan het stimuleren van particuliere verduurzaming (leningen, subsidies), met name voor oudere woningen. We hebben een wijkgerichte aanpak.

Lokale energieopwekking

Passend bij de schaal Eemnes stimuleren we zon op daken (woningen, bedrijven). We kiezen voor een zonnenveld aan de Zuidkant van Eemnes in plaats van energieopwekking door windmolens. Dit vanwege de afstand tot de bebouwing, de geluidsoverlast en slagschaduw in het dorp. De keuze voor een zonnenveld mag echter niet ten koste gaan van aansluiten van woningen en bedrijven op het stroomnetwerk, dit heeft voor onze coalitie prioriteit. Pas daarna kan het zonnenveld worden aangesloten. Onze stelling is: geen aansluiting van het zonnenveld als dat leidt tot congestie bij andere zaken.

Onze buurgemeenten moeten de inzet van hun eigen gedane RES-bod nakomen. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor energieopwekking ligt bij de gehele regio en niet enkel bij Eemnes.

Naast de energieopwek onderzoeken we de komende periode welke bijdrage buurt- en lokale batterijen kunnen leveren aan het verminderen van netcongestie. Daarbij kijken we ook expliciet naar de mogelijke rol van de gemeente: van faciliteren en stimuleren tot het wegnemen van belemmeringen, zodat opslag een volwaardige schakel wordt in een betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem.

Slotbeschouwing duurzaamheid

De opgave op het gebied van duurzaamheid en energie is groot en onvermijdelijk. Tegelijkertijd is deze opgave niet los te zien van de schaal, de financiële mogelijkheden en het karakter van Eemnes.

We focussen op maatregelen die daadwerkelijk effect hebben en uitvoerbaar zijn. Energiebesparing, verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en het koppelen van duurzaamheidsmaatregelen aan bestaande projecten vormen daarbij de kern van de aanpak.

We kiezen voor een aanpak die aansluit bij de schaal van het dorp, de mogelijkheden van inwoners en ondernemers en die de kwaliteit van de leefomgeving versterkt. Zo bouwen we stap voor stap aan een duurzame toekomst, met oog voor wat nodig is en wat mogelijk is.

Programma 4

Sporten, ontwikkelen en leren in Eemnes

Investeren in mensen als basis voor de toekomst

Sport, ontwikkeling en leren vormen samen de basis voor een vitale en veerkrachtige samenleving. In Eemnes dragen zij bij aan gezondheid, sociale samenhang en persoonlijke ontplooiing. De kracht van Eemnes ligt in de sterke betrokkenheid van inwoners, verenigingen en vrijwilligers. Deze lokale infrastructuur is essentieel voor het bieden van kansen aan jong en oud om zich te ontwikkelen, te bewegen en mee te doen.

Samenhang met andere opgaven

Sport, ontwikkeling en leren hangen nauw samen met de beleidsvelden gezondheid en preventie, sociaal domein, leefomgeving (ruimte voor sport en ontmoeting) en jeugdbeleid. Investeren in deze domeinen heeft vaak een meervoudig effect: het voorkomt zwaardere problematiek en versterkt de samenleving als geheel. Daarbij is de beschikbaarheid van ruimte een belangrijke factor. Sportvelden en accommodaties vragen ruimte, binnen voorzieningen moeten voldoen aan moderne eisen en multifunctioneel gebruik wordt steeds belangrijker. Dit vraagt om slimme keuzes in inrichting en gebruik van bestaande voorzieningen.

Accommodaties verouderen en vragen om onderhoud of vervanging, de kosten voor verenigingen nemen toe, het vinden en behouden van vrijwilligers wordt lastiger. Dit vraagt om een toekomstgerichte blik op voorzieningen en ondersteuning.

Ontwikkeling en leren als doorlopende lijn

Leren en ontwikkelen beperken zich niet tot het onderwijs, maar lopen door het hele leven. In Eemnes gaat het om goed en toegankelijk onderwijs, mogelijkheden voor talentontwikkeling (sport, cultuur) en aansluiting op maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Wij hebben hierin een verbindende rol, in samenwerking met onderwijsinstellingen en maatschappelijke partners.

Gelijke kansen en inclusiviteit

Niet iedereen heeft vanzelf toegang tot sport, ontwikkeling en leren. Er zijn verschillen in financiële mogelijkheden, sociale omstandigheden en toegang tot voorzieningen. Daarom ligt er een opgave om drempels te verlagen, deelname te stimuleren en ondersteuning te bieden waar nodig.

Wij hebben als gemeente een rol als verbinder tussen partijen en bewaker van toegankelijkheid en kwaliteit. De kracht ligt in het mogelijk maken en versterken van initiatieven uit de samenleving. Wij zien de opgave voor Eemnes als het behouden en versterken van een toegankelijk en toekomstbestendig aanbod voor sport, ontwikkeling en leren, met inzet op gezondheid, gelijke kansen en sociale samenhang, binnen de beschikbare middelen en ruimte.

Waar zetten we op in?

We zetten in op toegankelijke en toekomstbestendige sport- en ontwikkelvoorzieningen. Dit doen we door gerichte investeringen in accommodaties, ondersteuning van verenigingen en stimulering van sport en ontwikkeling voor alle inwoners, binnen een financieel verantwoord kader.

Toekomstbestendige sportvoorzieningen

We houden de basis op orde en zetten in op het opstellen en uitvoeren van een meerjarenplan sportaccommodaties en we onderzoeken of multifunctioneel gebruik (school, sport, ontmoeting) kan worden gerealiseerd. De coalitie wil een brede discussie over sportvoorzieningen in Eemnes, Blaricum en Laren om draagvlak te creëren met als doel om de toegankelijkheid en kwaliteit te verbeteren en kosten te besparen.

Ondersteuning van verenigingen

Verenigingen zijn de ruggengraat van ons dorp. We continueren de inzet van buurtsportcoaches en continueren subsidies en ondersteunen verenigingen bij verduurzaming van accommodaties en vrijwilligersbeleid. We onderzoeken of regels en procedures eenvoudiger kunnen worden gemaakt voor verenigingen en vrijwilligers.

We voeren een onderzoek uit welke wensen en behoeften besturen hebben om hen te ondersteunen en te faciliteren.

Investeren in preventie (koppeling sociaal domein)

We verbinden sport met gezondheid, jeugdbeleid en welzijn met programma's gericht op mentale gezondheid, overgewicht en eenzaamheid. We onderzoeken de mogelijkheden voor sport en bewegen in de openbare ruimte, we denken hierbij aan het inrichten van beweegroutes en speelplekken.

Cultuur en media

We waarderen de locatie van de bibliotheek en het aanbieden van werkplekken in het Huis van Eemnes. De bibliotheek heeft een belangrijke rol bij het ondersteunen van inwoners die over onvoldoende basisvaardigheden beschikken. We maken duidelijke prestatieafspraken met het Huis van Eemnes en de bibliotheek waarbij we het cultureel ondernemerschap volop stimuleren. Het Huis van Eemnes is een belangrijke plek voor onze jeugd. We onderzoeken op welke manier het Huis van Eemnes en Impuls kunnen samenwerken, zoals in de verkenning in maart jl. aan ons is meegegeven.

Kindvriendelijke gemeente

In een kindvriendelijke gemeente kunnen kinderen en jongeren participeren. Dat wil zeggen dat zij in allerlei vormen mee kunnen doen. Dit staat in het VN-Verdrag voor de Rechten van het Kind dat Nederland heeft ondertekend. Artikel 12 geeft kinderen het recht om hun mening te uiten over zaken die hen aangaan én dat er iets mee wordt gedaan. UNICEF Nederland heeft daarom het initiatief genomen van het Child Friendly Cities Initiative programma (CFCI).

We ontwikkelen Eemnes in de komende vier jaar volgens deze richtlijn tot een kindvriendelijkere gemeente. Daarbij staan kindparticipatie, veiligheid en leefomgeving, gelijke kansen, gezondheid en welzijn en talentontwikkeling centraal.

Zorg, welzijn en gezondheid

De coalitie combineert eigen verantwoordelijkheid en samenredzaamheid met gerichte ondersteuning voor wie dat nodig heeft. Zorg is dichtbij, toegankelijk en gericht op preventie. We zetten in op een sterke sociale basis en preventie, zodat zwaardere zorg waar mogelijk wordt voorkomen. We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers, we zetten in op preventie en een gezonde leefstijl.

Slotbeschouwing

Sporten, leren en ontwikkelen vormen samen een belangrijk fundament onder de kracht van de Eemnesser samenleving. Ze dragen bij aan gezondheid, persoonlijke groei en onderlinge verbondenheid. Tegelijkertijd zijn deze voorzieningen en activiteiten niet vanzelfsprekend. We kiezen ervoor om te investeren in de basis: goed onderhouden en bruikbare voorzieningen, ondersteuning van verenigingen en het toegankelijk houden van sport en ontwikkeling voor alle inwoners. Tegelijkertijd kijken we naar efficiënter gebruik van accommodaties en samenwerking tussen partijen, zodat beschikbare middelen zo effectief mogelijk worden ingezet.

De kracht van Eemnes ligt in de betrokkenheid van inwoners en verenigingen. We bouwen hierop voort door te faciliteren, te verbinden en waar nodig te ondersteunen, zonder de eigen verantwoordelijkheid van de samenleving over te nemen. De inzet is daarmee een gemeente waarin iedereen de mogelijkheid heeft om te sporten, te leren en zich te ontwikkelen, binnen een kader dat financieel houdbaar is. Zo blijven sport, leren en ontwikkelen ook in de toekomst een verbindende kracht binnen ons dorp.

Programma 5

Meedoen in Eemnes

Meedoen als kern van de samenleving

In Eemnes staat “meedoen” centraal: het vermogen van inwoners om actief deel te nemen aan de samenleving, naar eigen vermogen en met passende ondersteuning waar nodig.

Meedoen gaat over zelfstandig kunnen functioneren, deelnemen aan werk, onderwijs en sociale activiteiten en zich verbonden voelen met de gemeenschap.

De kracht van Eemnes ligt in de sterke sociale samenhang en betrokkenheid van inwoners.

Tegelijkertijd is deze samenhang geen vanzelfsprekendheid en vraagt zij om blijvende aandacht.

Steeds meer inwoners hebben te maken met gecombineerde problematiek, zoals zorgvragen, schulden, werk en mentale gezondheid. Dit geldt in het bijzonder voor de jeugdzorg, waar de vraag groeit en complexer wordt, en voor de maatschappelijke ondersteuning, waar inwoners vaker langdurig afhankelijk zijn van hulp.

Deze ontwikkelingen vragen om een aanpak die verder gaat dan losse voorzieningen: gericht op samenhang, vroegsignalering en maatwerk, zodat inwoners duurzaam worden ondersteund.

Meedoen in Eemnes is geen vanzelfsprekendheid, maar het resultaat van een samenspel tussen inwoners, voorzieningen en beleid. De opgave wordt complexer en vraagt om scherpe keuzes, realistische verwachtingen en een integrale aanpak. Door te investeren in preventie, samenhang en participatie blijft het mogelijk om inwoners te ondersteunen en tegelijkertijd de leefbaarheid en financiële houdbaarheid te waarborgen.

Jeugdzorg: groeiende vraag en beperkte middelen

De jeugdzorg staat onder druk door stijgende kosten, toenemende instroom en complexere casuïstiek. Tegelijkertijd is het van groot belang dat jeugdigen tijdig passende ondersteuning krijgen. De opgave ligt in het vinden van een balans tussen toegankelijkheid van zorg, beheersbaarheid van kosten en inzet op preventie en vroegsignalering.

Scheidingspreekuur

We voeren een scheidingspreekuur in, zodat inwoners vroegtijdig laagdrempelige ondersteuning krijgen bij relatieproblemen, scheiding en ouderschapsafspraken. Dit voorkomt escalatie, verkleint de druk op jeugdzorg en helpt gezinnen sneller tot duurzame, werkbare oplossingen te komen.

Maatschappelijke ondersteuning en vergrijzing

Door de vergrijzing neemt de vraag naar ondersteuning toe. Ouderen willen langer zelfstandig blijven wonen, wat leidt tot meer vraag naar Wmo-voorzieningen, grotere druk op mantelzorgers en behoefte aan passende woon- en zorgvormen. Dit vraagt om versterking van de sociale basis en inzet op zelfredzaamheid, met ondersteuning waar dat nodig is.

Werk en participatie

Werk is een belangrijke factor voor meedoen. Het biedt inkomen, structuur en sociale contacten. Niet iedereen kan direct deelnemen aan regulier werk. Daarom is het van belang om participatiemogelijkheden te bieden, ondersteuning te bieden bij re-integratie en samenwerking te zoeken met werkgevers en partners. De uitdaging is om inwoners zoveel mogelijk naar vermogen te laten participeren.

Migratie en vluchtelingen

We kiezen voor kleinschalige opvang voor vluchtelingen overeenkomstig de opgave van het rijk. We kiezen voor een tijdelijke in plaats van een permanente opvanglocatie.

We laten statushouders en vluchtelingen integreren in onze gemeenschap, door ze maatschappelijk te laten bijdragen en te laten werken waardoor ze sneller de taal leren en integreren.

We zijn voornemens om de integratie anders aan te pakken, door nieuwkomers eerst te laten participeren en werken waardoor zij naast het werken starten met inburgering.

Oekraïne opvang

De opvang voor Oekraïense ontheemden aan de Barbeelstraat wordt met vijf jaar verlengd. Dit gebeurt in goed overleg met de omwonenden. Met deze verlenging bieden we continuïteit en stabiliteit voor de mensen die hier verblijven, terwijl we als gemeente blijven investeren in een zorgvuldige inpassing in de buurt.

Samenhang en integrale aanpak

De verschillende onderdelen van “meedoen” zijn nauw met elkaar verbonden: jeugdzorg en onderwijs, werk en inkomen, zorg en wonen en integratie en participatie. Dit vraagt om een integrale benadering, waarbij niet vanuit afzonderlijke regelingen wordt gewerkt, maar vanuit de leefsituatie van inwoners.

Waar zetten we op in?

Het sociaal domein is van groot belang voor de samenleving in Eemnes, maar staat financieel en inhoudelijk onder druk. De vraag naar ondersteuning groeit door vergrijzing, jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkelingen, terwijl de middelen beperkt zijn.

De centrale keuze: hoe houden we ondersteuning toegankelijk voor wie het nodig heeft, zonder dat de kosten onbeheersbaar worden?

We zetten in op een verschuiving van zware zorg naar preventie en inzet binnen bestaande budgetten (herprioritering). We leggen meer nadruk op eigen verantwoordelijkheid (waar mogelijk), op minder vanzelfsprekende toegang tot zware zorg en meer inzet op preventie en lichte ondersteuning.

We zetten daarmee in op een beheersbaar en toekomstbestendig sociaal domein, door te investeren in preventie en de sociale basis, de toegang tot zorg te sturen en duidelijke keuzes te maken over de rol van de gemeente, binnen een financieel houdbaar kader.

Preventie en sociale basis versterken

We investeren in jeugdpreventie, mentale gezondheid en welzijn en ontmoeting door het versterken van vrijwilligersnetwerken en informele zorg.

Strakkere toegang tot zorg

We gaan voor strakkere toegang tot zorg door scherper te indiceren in jeugdzorg en Wmo, nadrukkelijk te sturen op lichtere en kortdurende vormen van ondersteuning waar dat verantwoord kan, en actief te voorkomen dat trajecten onnodig zwaar worden of langer doorlopen dan nodig. Daarbij versterken we het voorveld zodat inwoners eerder passende hulp krijgen en zwaardere zorg kan worden voorkomen.

Jeugdzorg: beheersen

Jeugdzorg is een groot financieel risico. We sturen op instroom en duur van trajecten, we zetten in op preventie en vroegsignalering, we versterken de regionale samenwerking en zetten in op gezinsgerichte aanpak waardoor meer grip op groei ontstaat.

Wmo en vergrijzing: sturen op zelfredzaamheid

Gelet op de demografische ontwikkeling in Eemnes zal er een toenemende vraag ontstaan op Wmo-voorzieningen. We ondersteunen waar nodig, sturen op zelfredzaamheid en eigen kracht en netwerk eerst, het stimuleren van het langer zelfstandig wonen, op mantelzorg en op algemene voorzieningen voor maatwerk.

Werk en participatie versterken

Werk is de sleutel tot meedoen. We stimuleren deelname aan werk en meedoen in de samenleving en zetten in op re-integratie, participatieplekken en samenwerking met werkgevers.

Slotbeschouwing

Meedoen is de kern van een sterke en verbonden samenleving. In Eemnes betekent dit dat inwoners, ongeacht hun achtergrond of omstandigheden, de mogelijkheid hebben om naar vermogen deel te nemen aan het dagelijks leven. Dat vraagt om een samenleving waarin mensen elkaar ondersteunen en een overheid die helpt waar dat nodig is. De gemeente heeft een regisserende rol en is verantwoordelijk voor het organiseren van passende ondersteuning, het bewaken van toegankelijkheid en het stellen van kaders. Tegelijkertijd kan de gemeente deze opgave niet alleen dragen. Samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties en regionale partners is essentieel.

De opgave is het mogelijk maken dat alle inwoners naar vermogen kunnen meedoen, door het bieden van passende ondersteuning, het versterken van de sociale basis en het beheersbaar houden van de kosten in het sociaal domein.

De opgaven binnen het sociaal domein worden de komende jaren complexer. De vraag naar jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning groeit. Tegelijkertijd zijn de financiële middelen niet onbeperkt en is het noodzakelijk om zorgvuldig om te gaan met de inzet daarvan. We geven richting door ondersteuning beschikbaar te houden voor wie dat nodig heeft, maar dat tegelijkertijd duidelijke keuzes worden gemaakt om de zorg en ondersteuning beheersbaar te houden. Preventie, vroegsignalering en een sterke sociale basis vormen daarbij het uitgangspunt.

De keuzes die in dit domein worden gemaakt, zijn niet altijd eenvoudig. Ze raken direct aan het dagelijks leven van inwoners en vragen om zorgvuldigheid, duidelijkheid en bestuurlijke moed. Door te sturen op samenhang, preventie en realistische kaders blijft het mogelijk om ondersteuning te bieden waar die het hardst nodig is.

De inzet van Eemnes is daarmee helder: een gemeente waarin iedereen de kans krijgt om mee te doen, waarin ondersteuning beschikbaar is voor wie dat nodig heeft, en waarin de solidariteit van de gemeenschap wordt versterkt – binnen grenzen die ook op de lange termijn houdbaar zijn.

Programma 6

De algemene inkomsten en uitgaven

Handelingsperspectief

De bestuurlijke koers van de coalitie is een koers waarin financiële stabiliteit, beheersing van het sociaal domein en gerichte investeringen centraal staan. Ambities worden gefaseerd uitgevoerd en steeds getoetst op uitvoerbaarheid en betaalbaarheid. Daarmee bouwen we aan een financieel robuuste gemeente. We beschikken nu nog over voldoende weerbaarheid en een sluitende begroting op korte termijn, maar vanaf 2028 nemen de structurele risico's duidelijk toe.

Voor de korte termijn ligt het bestuurlijk handelingsperspectief vooral in behoedzaam financieel beleid en het creëren van bestuurlijke rust en voorspelbaarheid. Dat betekent: terughoudend omgaan met nieuwe structurele uitgaven, prioriteren binnen bestaande ambities en scherp sturen op realistische ramingen, maar ook op inkoop en uitvoering. Daarnaast is het van belang om de focus te houden op structurele financiële houdbaarheid en daarbij de meicirculaire 2026, de ontwikkelingen rond het gemeentefonds en de jeugdzorgfinanciering actief te monitoren, omdat deze bepalend zijn voor de financiële ruimte vanaf 2027. Ook vraagt de stijgende druk in het sociaal domein om nadere analyse van kostenontwikkeling, sturingsmogelijkheden en preventieve maatregelen.

Voor de middellange termijn vraagt de financiële positie om een duidelijke strategische koers. We zullen keuzes moeten maken in het tempo en ambitieniveau van investeringen. Daarbij is het raadzaam om investeringen gefaseerd uit te voeren, actief te sturen op subsidies en regionale samenwerking en kritisch te blijven op structurele uitbreidingen van beleid. Tegelijkertijd vraagt het behoud van voorzieningen en leefkwaliteit om blijvende investeringen in beheer, infrastructuur en wijken. Een toekomstbestendige koers vraagt daarom om balans tussen financiële soliditeit, bestuurlijke ambities en uitvoeringskracht. Zonder aanvullende maatregelen zullen vanaf 2028 aanvullende keuzes nodig zijn in de vorm van herprioritering, bezuinigingen of lastenverhogingen.

De kern van de opgave is dat de structurele exploitatie onvoldoende ruimte biedt om de olopende kapitaallasten, onderhoudsopgaven en autonome kostenstijgingen op te vangen. Dat vraagt om een combinatie van prioritering, fasering, inkomstenverhoging en financiële discipline en de komende bestuursperiode zal daarom in het teken staan van het vinden van balans tussen ambitie en betaalbaarheid, het versterken van de financiële positie en het gericht investeren in de belangrijkste opgaven.

Algemene financiële beschouwing: beperkte ruimte, grote opgaven

Gemeente Eemnes opereert de komende bestuursperiode in een financieel kwetsbare omgeving. Hoewel de begroting op korte termijn nog sluitend is, nemen de structurele risico's vanaf 2028 aanzienlijk toe. De meerjarenbegroting laat zien dat er, zonder aanvullende maatregelen, opnieuw tekorten ontstaan in de komende jaren. De belangrijkste oorzaken zijn de onzekerheid over structurele rijksmiddelen voor jeugdzorg, de herverdeling van het gemeentefonds, stijgende kosten binnen het sociaal domein en olopende lasten bij gemeenschappelijke regelingen.

Tegelijkertijd nemen de ambities en investeringsopgaven toe, onder meer op het gebied van woningbouw, infrastructuur, duurzaamheid, openbare ruimte, sportvoorzieningen en het sociaal domein. Dit leidt tot een structurele spanning tussen wensen en beschikbare middelen.

Structurele onzekerheden vanuit het Rijk

Een belangrijk kenmerk van de financiële positie is de grote afhankelijkheid van rijksmiddelen, met name via het gemeentefonds. De systematiek van het gemeentefonds leidt tot onzekerheid en mogelijk structureel lagere inkomsten. De herverdeling van het gemeentefonds kan nadelige effecten hebben, oplopend tot enkele tonnen per jaar.

Daarnaast leiden landelijke beleidswijzigingen (zoals aanpassingen in Wmo, Wlz en sociale zekerheid) tot extra druk op gemeentelijke taken zonder volledige compensatie.

Dat leidt ertoe dat we als gemeente beperkte invloed hebben op onze grootste inkomstenbron, terwijl risico's toenemen. Het sociaal domein vormt het grootste financiële risico.

Toenemende investeringsopgave

De gemeente staat de komende jaren voor omvangrijke investeringen in openbare ruimte, sportvoorzieningen en infrastructuur, zoals vervanging van kunstgrasvelden, herinrichting van wijken in de Noordbuurt, aanleg van een rotonde op de Wakkerendijk. Deze investeringen zijn noodzakelijk en drukken structureel op de begroting. Daarnaast zijn er belangrijke ontwikkelingen als woningbouw en gebiedsontwikkeling.

Waar zetten we op in?

Financiële stabiliteit als basis

We zetten in op een structureel sluitende begroting. Nieuwe plannen alleen met dekking en herprioritering van bestaand beleid.

Sociaal domein beheersbaar maken

We sturen op passende, betaalbare zorg met aandacht voor instroom, doorstroom en uitstroom wanneer dit kan.

Woningbouw: wel groeien, maar gecontroleerd

Groei als kans én risico. We bouwen voor de behoefte, we faseren projecten en koppelen deze aan infrastructuur en financiën.

Investeringen prioriteren

We voeren niet alles tegelijk uit. We prioriteren projecten: Uitbreiding Zuidpolder, Noordpolder, Tuincentrum De Bruin, locatie Torenzicht en Ocriet. We investeren actief in mogelijkheden van subsidies en cofinanciering.

Beheer openbare ruimte herijken

Dit is een grote "stille kostenpost". We zetten in op het expliciet bepalen van het kwaliteitsniveau, we faseren investeringen en het groot onderhoud en combineren projecten.

Lastenbeleid: beheerst

Lastenverhoging is soms een noodzakelijk middel. Ons lastenbeleid kenmerkt zich door inflatiecorrectie standaard toe te passen, incidenteel is een extra verhoging mogelijk (bij investeringen). Waarbij we eerst intern kijken en pas daarna lastenverhoging. hierover zijn we transparant richting inwoners.

Weerstandsvermogen versterken

We brengen onze financiële buffer op orde overeenkomstig de memo Weerstandsvermogen.

Slotbetoog financiën

De financiële positie van Eemnes vraagt om realisme, verantwoordelijkheid en bestuurlijke scherppte. De komende jaren worden gekenmerkt door onzekerheden waar we als gemeente slechts beperkt invloed op hebben. De ontwikkeling van het gemeentefonds, de oplopende kosten in het sociaal domein en de groeiende investeringsopgaven leggen een structurele druk op onze begroting. Tegelijkertijd verwachten onze inwoners terecht dat wij blijven investeren in wonen, leefbaarheid en voorzieningen.

Wij sturen op een solide financiële basis, waarin ambities alleen worden gerealiseerd als zij ook uitvoerbaar en betaalbaar zijn. We doen dat door:

1. Prioriteren en faseren van investeringen;
2. Structurele begrotingsruimte creëren;
3. Lokale lasten geleidelijk verhogen;
4. Actief sturen op subsidies en cofinanciering;
5. Reserves en financieringspositie zorgvuldig inzetten;
6. Groei van Eemnes benutten;
7. Sociaal domein beheersbaar maken.

De financiële koers die wij kiezen is er een van balans: wij voeren solide financieel beleid met ruimte voor noodzakelijke investeringen. Wij kiezen voor een zorgvuldige besteding van publieke middelen, eerlijke lasten voor inwoners, financiële stabiliteit en gezonde reserves. We investeren waar nodig, met oog voor lange termijn. Dat is geen gemakkelijke koers, maar wel een noodzakelijke.

Wij realiseren ons dat deze keuzes niet altijd eenvoudig zijn en soms ook zullen betekenen dat niet iedere wens kan worden vervuld. Maar juist door nu duidelijk te kiezen, zorgen wij ervoor dat Eemnes ook op de lange termijn een financieel gezonde en bestuurbare gemeente blijft.